

Küçük Bir Kız Tanıyorum On Bir Yaşında

Nezihe Meriç (Gemlik, 28 Şubat 1924 – İstanbul, 18 Ağustos 2009) Karayolları mühendisi olan babasının görevi nedeniyle çocukluğu, doğudan batıya Anadolu illerinde geçti. Eskişehir Lisesi'nden (1943) sonra İÜEF Türk Dili ve Edebiyatı ile aynı üniversitenin Felsefe bölümlerine devam etti (1945). Verda Ün'le piyano çalıştı; Heybeliada İlkokulu'nda müzik öğretmenliği yaptı (1946-1954). Ankara'da, eşi Salim Şengil'in kurucusu olduğu Dost Yayınları'nın ve *Dost* dergisinin yönetiminde görev aldı (1957-1973). Bu tarihten sonra İstanbul'da yaşadı.

İlk öyküsü ("Bir Şey") *Seçilmiş Hikâyeler* dergisinde çıktı. *Korsan Çıkmazı* ile 1962 TDK Roman Ödülü'nü, *Bir Kara Derin Kuyu* ile 1990 Sait Faik Hikâye Armağanı'nı, *Yandırma* ile 1998 Sedat Simavi Edebiyat Ödülü'nü, *Çavlanın İçinde Sessizce* ile 2004 Dünya Kitap - Yılın Telif Kitabı Ödülü'nü, son olarak da 2007 Mersin Kenti Edebiyat Ödülü'nü aldı. *Alacaceren, Les Matins de Benguisu* adıyla Fransa'da yayımlandı (L'Inventaire, Paris 2005).

Emine Bora (İstanbul, 1970) Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim bölümü mezunu. 1993-2004 yılları arasında üç kişisel resim sergisi açtı; 2012'de "Yalçın Emiroğlu'ndan Günümüze 'Doğan Kardeş'le Büyümek" adlı karma sergide yer aldı. 1994 yılından beri çeşitli yayınevleri için çocuk kitapları illüstrasyonları yapıyor. *Bando, Doğan Kardeş, Milliyet Çocuk* gibi dergilerde çizimleri yayımlandı. Hem yazıp hem resimlediği *Dostum Badi* ve *Ali'nin Sıkıntısı* adlı iki çocuk kitabı var. 1999 yılından bu yana Metis Yayınları'nda editör ve kapak tasarımcısı olarak çalışıyor.

NEZİHE MERİÇ

Küçük Bir Kız
Tanıyorum
On Bir Yaşında

Resimleyen
Emine Bora

YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 716
Doğan Kardeş - 95

Küçük Bir Kız Tanıyorum On Bir Yaşında / Nezihe Meriç
Resimleyen: Emine Bora

Kitap editörü: Filiz Özdem
Düzeltili: Filiz Özkan

Grafik uygulama: Süreyya Erdođan

Promat Basım Yayım San. ve Tic. A.Ş.
Orhangazi Mahallesi, 1673. Sokak, No: 34 Esenyurt / İstanbul
Sertifika No: 12039

(Bu kitabın YKY'deki 1., baskısı 975-363-562-1 ISBN numarasıyla
Ceren İncesu'nun resimleriyle yapılmıştır.)
YKY'deki 1. baskı: İstanbul, Kasım 1996
Aradaki baskılar: Çınar Yayınları
YKY'de yenilenmiş 2. baskı: İstanbul, Temmuz 2017
ISBN 978-975-08-4036-4

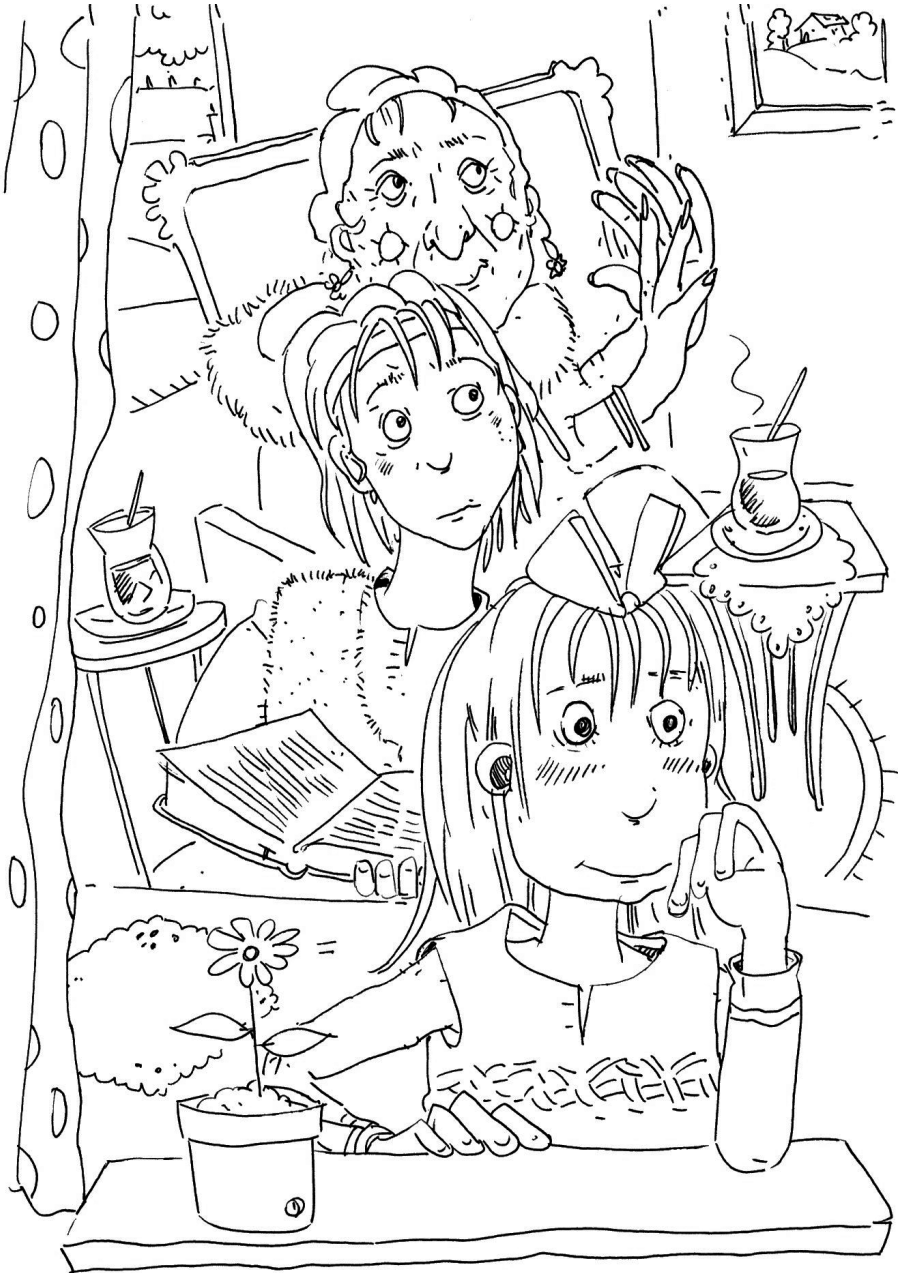
© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2016
Sertifika No: 12334
Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Kemeraltı Caddesi No: 4 Karaköy Palas Kat: 2-3 Karaköy 34425 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: <http://alisveris.yapikredi.com.tr>

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

İÇİNDEKİLER

- Ayşe Düşünüyormuş, Öyle Diyor • 7
ŞiirlerOzanlarŞiirlerOzanlar • 17
Ayşe Dil Dediğın Nasıl Bir Şey? • 29
Kardeşim, Canım Benim • 35
Sevinç Üretmek Elimizedir • 45
Ah Tatil! Güneş, Deniz, Kırlar! • 51
Soğansarmısakpatlıcanbiberdomateeeeees • 61
E Ayşe, Demek Böyle • 65
Ne Çok Şey Soruyorsun Ayşe • 75
Çiçek mi Dediniz • 85
Ayşe Huysuz Oldun Sen • 89

Ayşe Düşünüyormuş Öyle Diyor

Anneanne kesik kesik, bir şeyi imlemek istercesine öksürünce, anne kitabından başını kaldırıp ona baktı. Anneanne yeni sürdüğü ojelerini kurutmak için tırnaklarını üflerken, bu bakışı bekliyordu. Anne baktıkça, gözünün ucuyla, balkon kapısının önündeki büyük koltukta oturmuş, sessizce dışarıyı seyreden Ayşe'yi gösterdi. Dudaklarını kıpırdatarak, duyulmayan bir şeyler söyledi. Anne anlamıştı. Şunu demek istiyordu:

“Seninkini görüyor musun, belki bir saate yakındır, öyle, sessizce oturuyor orada. Pek düşünceli bir hali var. N'oldu acaba? Nesi var dersin?” Anne başını hafifçe sallayarak onu onayladı. Sonra omuzlarını ve kaşlarını kaldırarak bilmediğini anlattı.

Sahiden de, nedir Ayşe'nin bu hali? Ne kadar derin düşüncelere dalmış. Anne üzerine varmak istemeyerek kitabına döndü. Anneanne, kendini tutamadı.

“Ayşecim...” dedi. Ayşe duymadı. Anneanne yineledi:

“Ayşecim!” Ayşe gene duymadı. Duymadığı öy-

le belliydi ki, anneanne sinirlenmedi. Daha yüksek sesle seslendi:

“Aa! Ay-şeee!” Anne gene başını kitabından kaldırıp baktı. Dudağının kenarını ısırды mı, hoşlanmadığı bir şeyler olacağını sezdiği belli olurdu. Ayşe hafifçe silkinerek anneanneye baktı:

“Hiiiiih! Efendim? N’oldu?” Anneanne, sağ elinin başparmağıyla sol elinin ortaparmağının biraz taşmış olan ojesini dikkatle alırken güldü.

“Ne bu dalgınlık böyle? Beş keredir sesleniyorum. Hiç! N’oluyoruz?” Ayşe başını yeniden balkona doğru çevirdi. Bir an sessiz kaldı, sonra boynunu belli belirsiz büküp gözlerini kısarak, “Düşünüyordum” dedi.

“Ne bitip tükenmez düşünmeymiş canım! Neler düşünüyordun bakalım. Anlat da biz de anlayalım.”

“Ne münasebet! İnsanın her düşündüğünü herkese anlatması gerekmez ki.”

“Aa! Aşk olsun! Ben herkes miyim?”

“Ama olsun. Benden çok büyüksünüz. Aramızda çok yaş farkı var. Beni anlayamazsınız ki?” Anne göz ucuyla bakıp hafifçe gülümseyerek dinliyordu. Anneanne de sesini çıkarmadı. Çünkü parmağında ki ojeyi düzeltiyim derken bozmuştu. Tamir etmeye çalışıyordu. Tam bir şey söylemek üzereydi ki, Ayşe konuşmasını sürdürdü.

“Ama, belki, anneme anlatabilirim bazılarını. Çünkü bazı şeyler yalnız annelere anlatılır.” Anneannenin çok neşeli bir günüydü. Kahkahalarla güldü.

“Selmin duyuyor musun? Aman Yarabbi!” Anne gülümsemesini sürdürerek kitabına dönmüştü. Hiç sesini çıkarmadı. Anneanne üsteledi.

“Peki hadi diyelim bazılarını annene anlattın. Geri kalanı ne olacak?” Ayşe bir süre sustu. Hep öyle dışarıyı seyrediyordu. Sonra ağır ağır anlattı.

“Onların bazıları arkadaşlarla konuşulur. Çünkü biz aynı yaştayız. Birbirimizi anlarız. Bildiklerimizi birbirimize anlatarak, tartışarak bir sonuca varabiliriz.” Ayşe konuştuğu, anneanne şaşkınlığın birinden öbürüne düşüyordu. Bu konuşan; bu, böylesine düzgün cümlelerle düşüncelerini anlatan Ayşe miydi? Hani şu, onun minicik torunu. Ufacık tefecik, kırılğan, içli, nazlı Ayşeciği. Ne diyeceğini bilemeyecek, ama artık Ayşe’nin karşısında daha dikkatli konuşması gerektiğinin bilincine vararak, bir kaşı havada öylece düşündü kaldı. Neden sonra, Ayşe birdenbire gene küçük Ayşe olup sordu:

“Doğru söylemiyor muyum annecim?” Aslına bakılırsa, anne de bir süredir kitabına bakıyor ama o da Ayşe’nin kaşla göz arasında nasıl büyüüverdiğini düşünüyordu.

“Evet” dedi.

“Ne demek evet! Evet doğru demek mi, yoksa evet doğru söylemiyorsun demek mi?” Anne güldü.

“Ah o koca kafa Tayfun, seni bu hallere o getirdi.”

“Nasıl yani?”

“Bunlar hep onun sözleri”

“Haaaaayır! Hiç de bile değil!”

“Ne o haaaaayır?”

“Ay işte hayır!” Anneanne bu konuşmadan hiçbir şey anlamamıştı. Sordu:

“Ne diyorsunuz Allah aşkına?” Anne kitabını kapattı. Parmaklarını birbirine geçirerek kollarını öne doğru uzatıp sağa sola sallamaya başladı. Bu, omzundaki ağrı içindi. Ayşe sordu:

“Omuzlarını ovayım mı annecim?” Anne, anneanneyi yanıtladı o arada:

“Yeni kuşak dili perişan etti. Her şeyi yanlış kullanıyorlar. Vurgular falan karmakarışık oldu. Dikkat edin herkes ‘hayır’ yerine ‘haaaayır’ diyor. Tüm ‘yarın’lar ‘yaaaarın’ oldu. Yarar, zarar, amaan üf hepsi yanlış kullanılıyor. Çok üzülüyorum vallahi. Bunlar gibi yüzlerce sözcük bulunabiliir. Hepsi yanlış vurgulanıyor. Dilin tınlaması, çınlaması, ahengi falanı kalmadı. Güzel, doğru Türkçe konuşan çok az kimse var.” Anneanne onayladı.

“Evet? Hakikaten. Ya şu şeylere ne dersin. Şeylere canım, tabelalara. Her yer cafe, her yer hotel, res-

toran... Üstelik yazıldığı gibi okuma da yerleşti; bir ‘restorant’ tır gidiyor. Pek çok yerin adı İngilizce. Şu bizim orada, köşeyi dönünce, hani oraya bir bahçeli kahve yapıldı ya, adını astılar geçen gün...” Ayşe merakla sordu:

“Ne oldu oranın adı?”

“Sea Garden.”

“Aa! Neden?”

“Onlara sormalı. Rüküşlük bence.” Ayşe heyecanlandı.

“Bir gün ben oradan geçiyordum. Hani geçen hafta size gelmişim ya, hani eve dönüyordum...” Anne omuzlarını kütürdetirken, suratını kırıştırdı acıdan.

“Ayşecim” dedi. “Konuşurken de, yazarken olduğu gibi, güzel konuşmaya özen göstermeliyiz. Şimdi örneğin, hani bilmem ne, hani bilmem ne demenin gereği yok. Biraz düşünerek konuşursan, şöyle demen gerekir: Hani geçen hafta size gelmişim ya, işte o gün, dönüşte oradan geçiyordum... anlatabildim mi?”

“Amaaa...” dedi Ayşe, gözlerini kırıştıtararak, gülererek, “o zaman işin gırgırı bozular. Çünkü, ben öyle yaparak ananeme hafiften şımarıyorum.” Anneyle anneanne kahaahalarla güldüler bu yanıtı.

“Eee?” dedi anneanne. “N’oldu oradan geçenken?”

“Orada bir adam vardı. Galiba oranın sahibiydi. Bana dedi ki... Ama şey...”

“Ne?”

“Dedi ki, ‘küçük hanıma soralım’ dedi. Sonra bana ‘adını ne koyalım’ diye sordular. Ben de, ‘Düşünmem gerekir’ dedim. Sonra adam bana ‘Size bir dondurma ikram edelim, oturup şurada düşünün bizim için’ dedi. Ben de ‘Hayır, teşekkür ederim, kabul edemem’ dedim. Adam da güldü. ‘Lütfen kabul edin, rica ediyorum’ dedi...” anne gene güldü. Ayşe görmeden anneanneye gözünü kırptı. Sordu:

“Sonra ne oldu?” Ayşe birden annenin sesinin tonundan pirelendi.

“Ama sen bana inanmıyorsun?”

“Nereden çıkardın bunu?”

“Ben bilirim.”

“Oysa inanmıştım, ne ad bulduğunu da merak ediyorum.” Ayşe gene gözlerini kısarak anneyi inceledi. Sonra yavaşça, “Adını ne koydum biliyor musunuz?” dedi. “Şey koydum, immmh, ÇİÇEKLİ KAHVE.”

Anneanne, “Aferin!” dedi. “Vallahi Sea Garden’den bin kat daha iyi.” Anne sordu:

“E, ne dediler...”

“Çünkü, her yere kocaman fiçılarla çiçek koymuşlar. Fiçıların içinde ağaçlar bile var. Sahiden bahçe olmuş sanki orası.”

“Peki sen söyledin mi onlara bu adı.”

“Tabii söyledim. Yoksa dondurmayı bedava yemiş olurdum.” Anneyle anneanne gene kahkahalarla güldüler.

Anne, “Hadi gel şimdi biraz ov bakalım omuzlarımı” dedi. “Ben ne yapacağım seninle? Demek o adı bulamasaydın, dondurmayı hak edemeyecektin ha? Hay Allah!”

O sırada dışarıdan bağırışmalar gülüşmeler geldi. Ayşe yerinden fırlayıp balkona koştu. Sokağa bakınca çok sevindi. El sallayarak bağırdı:

“Geliyoruuuuuum” Sonra telaşla içeri girip sordu:

“Annecim arkadaşlarım geldi. Gidebilir miyim?”

“E sen zaten ‘geliyorum’ dedin ya?”

“Ama, izin verilmeyecek bir şey değil ki. Aşağıda, duvarın üzerinde oturacağız. Böyle küçük bir şeye ben kendim karar verebilirim.” Anne ne diyeceğini birden toparlayamadı. Zaten Ayşe uçmuştu, sokak kapısına doğru. Anneyle anneanne birbirlerine baktılar.

Anneanne, “Eh zaman değişiyor” dedi. “Şimdiki çocuklar pek çok şey biliyor. Hoş sen de böyleydin ama ben göz açtırmazdım.” Anne içinden, “Pek marifet yapardın” diye geçirdi. Çünkü anneanne onu büyütürken her şeyine karışmış, ona hiç söz hakkı, düşünme hakkı tanımamış, özgürlüğünü elinden

geldiğince kısıtlamış, anneyi çok ağlatmıştı. Sonuç ne oldu? Anneyle hep tartışmalı, sinirli, soğuk bir hava oldu aralarında. Hiçbir zaman, birbirini çok seven, birbiriyle arkadaş olan, sevinçlerini, sıkıntılarını paylaşan bir ana kız olamadılar. Anne Ayşe'yle böyle olmak istemez. Hiç istemez.

Anne aklından bunları geçirirken kısa bir suskunluk olmuştu. Anneanne bunu, annenin kendisini onaylamadığı biçiminde yorumlayarak biraz bozuldu. Bacak bacak üstüne attı. Sesindeki çatlamayı önleyemeyerek, “Ben doğru bildiğimi yaptım” dedi. “Yetiştirdiğim kızdan da oğlandan da memnunum. İnşallah sen de benim kadar memnun olursun.”

Anne hiç sesini çıkarmadı. Kitabını kapatıp sehpanın üzerine koydu. Yerinden ağır ağır kalkarken, “Bir çay içeriz değil mi?” dedi. “Kocakafa Tayfun, kafası kadar kocaman bir pasta getirmiş.”

Anneanne gülümsedi: “Çocuğun adı kocakafa kaldı” dedi. “Ben sevmem ama beğenirim. Yakışıklı çocuktur doğrusu.”

“Hakkını hiçbir zaman ödeyemem. Ayşe'yi çok iyi bilgilendiriyor. Çok iyi bir öğretici. Dans, müzik, şaka, fıkra, tiyatro derken, çocuk matematik problemlerini öğreniveriyor. Şaşıyor insan. Başka türlü bir kişilik. Keşke öğretmenlerin tümü böyle olsa.”